

Sbírka soudních rozhodnutí

STANOVISKO GENERÁLNÍHO ADVOKÁTA
Henrika Saugmandsgaarda Øeho
přednesené dne 26. května 2016¹

Věc C230/15

Brite Strike Technologies Inc.
proti
Brite Strike Technologies SA

[žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná rechtbank Den Haag (soud v Haagu, Nizozemsko)]

„Řízení o předběžné otázce — Soudní spolupráce v občanských věcech — Příslušnost a výkon soudních rozhodnutí — Nařízení (ES) č. 44/2001 — Článek 71 — Použitelnost smlouvy o zvláště vymezené věci — Úmluva Beneluxu o duševním vlastnictví — Úmluva, jež vstoupila v platnost po tomto nařízení, avšak převzala obsah předchozí úmluvy — Nařízení č. 44/2001 — Článek 22 bod 4 — Spor týkající se ochranné známky Beneluxu — Příslušnost soudů všech tří států Beneluxu nebo pouze jednoho z nich — Kritérium použité za účelem případné identifikace tohoto státu“

I – Úvod

1. Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná rechtbank Den Haag (soud v Haagu, Nizozemsko) se týká výkladu čl. 22 bodu 4 a článku 71 nařízení Rady (ES) č. 44/2001 ze dne 22. prosince 2000 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech² obvykle nazývané „nařízení Brusel I“.
2. Tato žádost se týká řízení probíhajícího před uvedeným nizozemským soudem, ve kterém vyvstala otázka určení soudu příslušného *ratione loci* k rozhodnutí o žalobě americké společnosti na prohlášení neplatnosti ochranné známky Beneluxu lucemburské společnosti.
3. Předkládající soud, vědom si toho, že pravidla pro určení příslušnosti v případě přeshraničních sporů jednotlivců týkající se platnosti ochranné známky jsou obsažena jak v čl. 22 bodu 4 nařízení č. 44/2001, tak v článku 4.6 Úmluvy Beneluxu o duševním vlastnictví (ochranné známky a vzory) ze dne 25. února 2005³ (dále jen „ÚBDV“), se táže na způsob, jakým se ustanovení těchto dvou právních aktů mají uplatnit v případě, kdy se překrývá jejich věcná, územní a časová působnost.
4. Podle článku 71 nařízení č. 44/2001 není vstupem tohoto nařízení v platnost zpochybněna použitelnost smluv upravujících příslušnost ve zvláště vymezených věcech, které již zavazují členské státy Unie. Soudnímu dvoru se předkládá otázka, zda z tohoto článku vyplývá, že musí být v projednávaném případě dána přednost ÚBDV, když sice vstoupila v platnost po uvedeném nařízení, avšak převzala obzvláště v článku 4.6 obsah předchozích úmluv Beneluxu.

1 — Původní jazyk: francouzština.

2 — Úř. věst. 2001, L 12, s. 1; Zvl. vyd. 19/04, s. 42.

3 — Úmluva podepsaná v Haagu Belgickým královstvím, Lucemburským velkovévodstvím a Nizozemským královstvím.

5. V případě, že by měl Soudní dvůr za to, že ustanovení nařízení č. 44/2001 musí mít přednost před ustanoveními ÚBDV, žádá předkládající soud o určení toho, zda z čl. 22 bodu 4 tohoto nařízení vyplývá, že soudy všech tří států Beneluxu mají v případě takového sporu, jako je spor v původním řízení, stejnou mezinárodní příslušnost, a pokud by tomu tak nebylo, upřesnit kritéria umožňující označit soudy jediného příslušného členského státu, a to případně za použití článku 4.6 ÚBDV v této fázi.

II – Právní rámec

A – Nařízení č. 44/2001

6. Článek 2 bod 1 uvedeného nařízení stanoví obecné pravidlo příslušnosti, podle něhož: „[n]estanoví-li toto nařízení jinak, mohou být osoby, které mají bydliště na území některého členského státu, bez ohledu na svou státní příslušnost žalovány u soudů tohoto členského státu.“

7. Článek 22 bod 4 prvního pododstavce uvedeného nařízení, který se nachází v oddíle 6 kapitole II, nadepsané „Výlučná příslušnost“, stanoví, že „[b]ez ohledu na bydliště mají výlučnou příslušnost [...] pro řízení, jejichž předmětem je zápis nebo platnost patentů, ochranných známek a průmyslových vzorů nebo jiných podobných práv, která vyžadují udělení nebo zápis, soudy členského státu, na jehož území bylo požádáno o udělení nebo zápis nebo kde byly uděleny nebo zapsány nebo platí za udělené nebo zapsané na základě právního aktu Společenství nebo mezinárodní smlouvy“.

8. Druhý pododstavec výše uvedeného bodu 4 upřesňuje, že „[p]ro řízení, jejichž předmětem je zápis nebo platnost evropského patentu uděleného pro členský stát“⁴, „mají bez ohledu na bydliště stran výlučnou příslušnost soudy tohoto členského státu, aniž je dotčena příslušnost Evropského patentového úřadu podle Úmluvy o udělování evropských patentů podepsané v Mnichově dne 5. října 1973“⁵.

9. Článek 71 téhož nařízení uvedený v kapitole VII tohoto nařízení, nadepsané „Vztah k jiným nástrojům“, stanoví:

„1. Tímto nařízením nejsou dotčeny smlouvy, jejichž stranami jsou členské státy a jež upravují příslušnost, uznání nebo výkon rozhodnutí ve zvláště vymezených věcech.

2. Aby byl zajištěn jednotný výklad, použije se odstavec 1 tímto způsobem:

a) toto nařízení nebrání tomu, aby soud členského státu, který je stranou smlouvy o zvláště vymezené věci, založil svoji příslušnost v souladu s takovou smlouvou i tehdy, když má žalovaný bydliště na území jiného členského státu, který není smluvní stranou takové smlouvy. V každém případě takový soud použije článek 26 tohoto nařízení;

[...]“⁶

4 — První a druhý pododstavec bodu 4 článku 22 v podstatě odpovídá čl. 16 odst. 4 Úmluvy ze dne 27. září 1968 o příslušnosti a výkonu rozhodnutí v občanských a obchodních věcech (Úř. věst. 1972, L 299, s. 32) a článku V d protokolu připojeného k Bruselské úmluvě, ve znění následných úmluv o přistoupení nových členských států k této úmluvě (Úř. věst. 1988, C 27, s. 1, dále jen „Bruselská úmluva“). Výklady a vysvětlení poskytnuté v tomto ohledu k čl. 16 odst. 4 Bruselské úmluvy lze podle mého názoru díky rovnocennosti těchto ustanovení použít na čl. 22 bod 4 nařízení č. 44/2001 (viz obdobně rozsudek ze dne 10. září 2015, Holterman Ferho Exploitatie a další, C-47/14, EU:C:2015:574, bod 38).

5 — ARAB– Text této úmluvy (dále jen „Mnichovská úmluva“) je dostupný na internetové adrese: <http://www.epo.org/law-practice/legal-texts/html/epc/2013/f/ma1.html>.

6 — Článek 71 nařízení č. 44/2001 nahrazuje článek 57 Bruselské úmluvy s jediným významným rozdílem ve znění (viz bod 25 tohoto stanoviska).

10. Nařízení č. 44/2001 bylo zrušeno nařízením (EU) č. 1215/2012⁷, obvykle nazývaným „nařízením Brusel I bis“, avšak toto nařízení se nepoužije na soudní spory, které byly stejně jako spor v původním řízení zahájeny před 10. ledna 2015⁸. Pravidla pro určení příslušnosti stanovená v čl. 2 odst. 1, čl. 22 bodu 4 a článku 71 nařízení č. 44/2001 byla převzata do čl. 4 odst. 1, čl. 24 bodu 4 a článku 71 nařízení č. 1215/2012 s několika změnami, které nemají vliv na celkový obsah prvně jmenovaných ustanovení⁹. Nařízení (EU) č. 542/2014¹⁰ změnilo uvedené nařízení podstatněji tím, že jím byly vloženy články 71a až 71d za účelem upravení vztahů¹¹ mezi tímto nařízením a dohodou o Jednotném patentovém soudu¹² a dohodou o Soudním dvoru Beneluxu¹³.

B – ÚBDV

11. Podle svého článku 5.2 zrušila ÚBDV od 1. září 2006 jednak úmluvu Beneluxu o ochranných známkách podepsanou v Bruselu dne 19. března 1962¹⁴, ke které byl připojen jednotný zákon Beneluxu o ochranné známce¹⁵, a jednak úmluvu Beneluxu o (průmyslových) vzorech podepsanou v Bruselu dne 25. října 1966¹⁶, ke které byl připojen jednotný zákon Beneluxu o (průmyslových) vzorech¹⁷.

12. Podle preambule ÚBDV je jejím cílem zejména:

- „nahradit dohody, jednotné zákony a pozměňující protokoly v oblasti ochranných známek a (průmyslových) vzorů Beneluxu jedinou úmluvou upravující systematicky a přehledně zároveň ochranné známky i práva průmyslových vzorů;“
- „stanovit rychlé a účinné postupy [...] k přizpůsobení právní úpravy Beneluxu právní úpravě Společenství a mezinárodním smlouvám, které již byly ratifikovány třemi Vysokými smluvními stranami,“ a
- „nahradit Úřad pro ochranné známky Beneluxu a Úřad pro (průmyslové) vzory Beneluxu Organizací Beneluxu pro duševní vlastnictví (ochranné známky a průmyslové vzory) vykonávající svou úlohu prostřednictvím rozhodovacích a vykonávacích úřadů majících vlastní i doplňkové pravomoci“¹⁸.

7 — Nařízení Evropského parlamentu a Rady ze dne 12. prosince 2012 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech (Úř. věst. 2012, L 351, s. 1).

8 — Časová působnost nařízení č. 1215/2012 je vymezena v jeho článku 66.

9 — V tomto ohledu toliko poznamenám, že čl. 24 bod 4 nařízení č. 1215/2012 upřesňuje, že se toto ustanovení použije nezávisle na skutečnosti, zda je otázka uplatněna prostřednictvím žaloby, nebo námitky (v souladu s rozsudky ze dne 13. července 2006, GAT, C-4/03, EU:C:2006:457, bod 31, a Roche Nederland a další, C-539/03, EU:C:2006:458, bod 40) a dále, že jeho článek 71 nahrazuje obecným pojmem „jurisdiction“ pojem „tribunal“, který je mimo jiné ve francouzském znění těchto nařízení uveden v článku 71 nařízení č. 44/2001.

10 — Nařízení Evropského parlamentu a Rady ze dne 15. května 2014, kterým se mění nařízení č. 1215/2012 pokud jde o pravidla použitelná pro Jednotný patentový soud a Soudní dvůr Beneluxu (Úř. věst. 2014, L 163, s. 1), který se podle jeho článku 2 použije od 10. ledna 2015.

11 — Viz body 1 až 4 odůvodnění nařízení č. 542/2014. Zejména článek 71a vložen tímto nařízením stanoví, že pro účely nařízení č. 1215/2012 se za „soud“ považují „soud[y] společn[é] několika členským státům“ tvořené Jednotným patentovým soudem a Soudním dvorem Beneluxu.

12 — Tato dohoda podepsaná dne 19. února 2013 (Úř. věst. 2013, C 175, s. 1) vstoupí v platnost, pokud ji ratifikuje třináct členských států za podmínek stanovených v jejím čl. 89 odst. 1.

13 — Dohoda o zřízení a statutu Soudního dvora Beneluxu, podepsaná v Bruselu dne 31. března 1965 Belgickým královstvím, Lucemburským velkovévodstvím a Nizozemským královstvím, v platnosti od 1. ledna 1974. Tyto tři státy podepsaly dne 15. října 2012 protokol o změně této dohody za účelem převedení pravomocí na Soudní dvůr Beneluxu ve zvláštních věcech spadajících do působnosti nařízení č. 1215/2012.

14 — Dále jen „CMB“ v platnosti od 1. července 1969.

15 — Dále jen „BMW“ v platnosti od 1. ledna 1971.

16 — Dále jen „CBDM“ v platnosti od 1. ledna 1974.

17 — Dále jen „BTMW“ v platnosti od 1. ledna 1975.

18 — Na základě článků 1.2, 1.3 a 1.5 ÚBDV má uvedená organizace sídlo v Haagu a je složena z různých úřadů, jež ji umožňují plnit úkoly vyplývající z této úmluvy, včetně „Úřadu Beneluxu pro duševní vlastnictví (ochranné známky a průmyslové vzory)“ (dále jen „OBPI“).

13. Článek 4.6 ÚBDV, nadepsaný „Místní příslušnost“, přebírající v podstatě článek 37 BMW¹⁹ a článek 29 BTMW²⁰, stanoví ve vztahu ke sporům fyzických nebo právnických osob²¹:

„1. Mimo výslovná ujednání o místní příslušnosti soudu se tato příslušnost řídí ve věci ochranných známek a (průmyslových) vzorů podle bydliště žalovaného nebo podle místa, kde sporný závazek vznikl, nebo kde byl nebo měl být splněn. Místo, kde byla ochranná známka nebo (průmyslový) vzor přihlášen nebo zapsán, nemůže být v žádném případě samo o sobě základem pro určení příslušnosti.

2. Pokud výše uvedená kritéria neumožňují určit místní příslušnost, může žalobce podat žalobu u soudu svého bydliště nebo pobytu, nebo pokud nemá bydliště nebo pobyt na území Beneluxu u soudu podle svého výběru, a to v Bruselu, Haagu nebo Lucemburku.

3. Soudy použijí pravidla definovaná v odst. 1 a 2 i bez návrhu a výslovně určí svou příslušnost.

[...]“

III – Spor v původním řízení, předběžné otázky a řízení před Soudním dvorem

14. Dne 4. února 2010 přihlásila společnost Brite Strike Technologies SA se sídlem v Lucemburku (Lucemburské velkovévodství) u OBPI se sídlem v Haagu slovní označení „Brite Strike“ za účelem jeho zápisu jako ochranné známky Beneluxu.

15. Dne 21. září 2012 podala americká společnost Brite Strike Technologies Inc., jejíž výrobky byly distribuovány zejména společností Brite Strike Technologies SA, k rechtbank Den Haag (soud v Haagu) žalobu proti této společnosti na prohlášení neplatnosti uvedené ochranné známky na základě článků 2.4²² a 2.28²³ ÚBDV, přičemž uvedla, že ji žalovaná zapsala ve zlé víře, čímž porušila práva, která jí svědčí jakožto první známé uživatele dotčeného označení na území Beneluxu.

16. Brite Strike Technologies SA vznesla námitku místní nepřislušnosti, přičemž tvrdila, že, jelikož je žalovanou stranou, měla být žaloba podána v Lucembursku, kde má provozovnu, a nikoli v Haagu, kde byla dotčená ochranná známka zapsána.

17. Podle předkládajícího soudu je třeba k rozhodnutí o této procesní námitce určit, zda pravidlo pro určení příslušnosti uvedené v článku 4.6 ÚBDV, z něhož podle něj vyplývá, že není příslušný k rozhodování o tomto sporu²⁴, musí mít přednost před pravidlem pro určení příslušnosti uvedeným v čl. 22 bodu 4 nařízení č. 44/2001, které mu naopak umožňuje prohlásit se za příslušný soud.

19 — Komentář k CBM a BMW vypracovaný společně belgickou, lucemburskou a nizozemskou vládou byl zveřejněn v nizozemštině v *Tractatenblad van het Koninkrijk der Nederlanden*, 1962, č. 58 (viz s. 75 a násl. k článku 37 BMW). Francouzské znění této důvodové zprávy je uvedeno na internetové stránce OBPI (https://www.boip.int/wps/portal/site/juridical/regulations/oldregulations!/ut/p/a0/04_Sj9CPykssy0xPLMnMz0vMAfGjzOKdg5w8HZ0MHQ0s_IKNDDxdFX1DHL1CDYO9DfSD04r0C71dFQHd_Xc9/).

20 — Důvodová zpráva k článku 29 BTMW, která v podstatě přebírá důvodovou zprávu k článku 37 BMW, je rovněž uvedena na internetové adrese uvedené v poznámce pod čarou 19 tohoto stanoviska.

21 — Případy, jako je spor v původním řízení, musí být odlišeny od žalob podaných přímo proti rozhodnutí OBPI o zápisu ochranné známky Beneluxu, pro něž jsou stanovena zvláštní pravidla v ÚBDV (viz články 2.12, 2.17 a 4.2).

22 — Podle článku 2.4 ab initio písm. f) ÚBDV „[p]rávo ochranné známky není nabyto: [...] f. zápisem ochranné známky [Beneluxu], která byla přihlášena ve zlé víře, zejména: 1. podání přihlášky uskutečněné s vědomím nebo neomluvitelnou neznalostí běžného užívání v dobré víře v posledních třech letech na území Beneluxu podobné ochranné známky pro obdobné zboží nebo služby třetími osobami bez jejich souhlasu [...]“.

23 — Článek 2.28 odst. 3 ab initio a písm. b) ÚBDV stanoví, že, [p]okud se třetí osoba [...] uvedená v článku 2.4 písm. [...] f) stane účastníkem řízení, může každý dotčený účastník uplatnit neplatnost: [...] b. podání, kterému nebyla přiznána práva z ochranné známky podle čl. 2.4 písm. [...] f) [...] ve lhůtě pěti let od data zápisu“.

24 — Předkládající soud uvádí, že žalovaná v původním řízení nemá sídlo v Nizozemsku a že zde není ani závazek, který měl nebo má být splněn v Nizozemsku.

18. V tomto ohledu cituje rechtbank Den Haag (soud v Haagu) rozsudek Gerechtshof Den Haag (Odvolací soud v Haagu) ze dne 26. listopadu 2013²⁵, v němž měl tento soud za to, že pravidla pro určení příslušnosti stanovená nařízením č. 44/2001 musí mít přednost před pravidly uvedenými v ÚBDV, neboť „i když jsou v podstatě doplněním předchozích smluv Beneluxu a i když jsou příslušná pravidla pro určení příslušnosti totožná“, tato úmluva „vstoupila v platnost později než [uvedené] nařízení“, „takže jeho článek 4.6 nelze považovat za zvláštní právní úpravu ve smyslu článku 71 [tohoto nařízení]“²⁶.

19. Předkládající soud má nicméně za to, že existuje nejistota ohledně významu článku 71, jakož i způsobu, jakým má být čl. 22 bod 4 nařízení č. 44/2001 případně použit v rámci takového sporu, jako je spor v původním řízení týkající se platnosti ochranné známky Beneluxu.

20. Za těchto okolností se rechtbank Den Haag (soud v Haagu) rozhodnutím ze dne 13. května 2015, došlým Soudnímu dvoru dne 20. května 2015, rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

„1) Má se na ÚBDV pohlížet (z důvodů uvedených v bodech 28 až 34 rozsudku Gerechtshof Den Haag [odvolací soud v Haagu] ze dne 26. listopadu 2013 nebo jiných důvodů) jako na pozdější úmluvu, takže článek 4.6 ÚBDV nemůže být považován za zvláštní úpravu ve smyslu článku 71 nařízení [č. 44/2001]?”

V případě kladné odpovědi na tuto otázku:

- 2) Vyplyvá z článku 22 bodu 4 nařízení [č. 44/2001], že mezinárodní příslušnost rozhodnout ve věci mají jak belgické, tak nizozemské a lucemburské soudy?
- 3) Není-li tomu tak: Jak se má v takovém případě, jako je tento, určit, zda mají mezinárodní příslušnost belgické, nizozemské nebo lucemburské soudy? Lze při tomto (bližším) určení mezinárodní příslušnosti (navzdory všemu) použít článek 4.6 ÚBDV?“

21. Písemné vyjádření bylo předloženo pouze Evropskou komisí. Ve věci nebylo nařízeno jednání s přednesem řečí.

IV – Analýza

A – K výkladu článku 71 nařízení č. 44/2001

1. K předmětu první předběžné otázky

22. Podstatou první otázky předkládajícího soudu je, aby Soudní dvůr určil vztah mezi pravidly pro určení příslušnosti stanovenými v článku 4.6 ÚBDV a v nařízení č. 44/2001 s ohledem na článek 71 tohoto nařízení, když dojde k tomu, že se rozsah působnosti těchto dvou aktů, jež se úplně nepřekrývají, shoduje co do územní, časové a věcné působnosti.

25 — Rozsudek H&M AB a další v. G-Star (ECLI:NL:GHDHA:2013:4466), dostupný na internetové stránce: <http://deeplink.rechtspraak.nl/uitspraak?id=ECLI:NL:GHDHA:2013:4466>.

26 — Předkládající soud upřesňuje, že názor Gerechtshof Den Haag (odvolací soud v Haagu) z roku 2013 „navazuje na dřívější článek zveřejněný k témuž tématu“, a to: Schaafsma, S. J., „Samenloop van EEX en BVIE“, *Intellectuele eigendom & reclamerecht (IER)*, 2012, s. 593 a násl., zvláště bod 8. Domnívám se, že autor tohoto článku byl jedním ze členů kolegia, které vydalo předmětný rozsudek.

23. Vzhledem k tomu, že se spor v původním řízení týká platnosti ochranné známky Beneluxu, je čl. 22 bod 4 nařízení č. 44/2001 ustanovením, které předkládající soud obzvláště zvažuje pro založení své příslušnosti v projednávané věci, přičemž uvádí, že by mohly být příslušné soudy jiných členských států, pokud by se naopak použil článek 4.6 ÚBDV. Svou první otázku však formuloval způsobem, který zahrnuje všechna ustanovení nařízení č. 44/2001. Mám také za to, že problematika vzájemného působení těchto dvou mezinárodních instrumentů nevyvstává pouze z hlediska uvedeného čl. 22 bodu 4. Je totiž možné, že v různých případech budou v kolizi jiná pravidla pro určení příslušnosti stanovená tímto nařízením s pravidly v článku 4.6 ÚBDV v soudním řízení o ochraně ochranných známek a (průmyslových) vzorů²⁷. Je tedy třeba v průběhu zkoumání první otázky položené v projednávané věci vést tuto možnost v patrnosti a poskytnout takovou odpověď, která může mít obecnou platnost.

24. Cílem článku 71 nařízení č. 44/2001 je vyhradit použití pravidel pro určení příslušnosti stanovených ve smlouvách uzavřených členskými státy mezi sebou nebo se třetími státy ve „zvláště vymezených věcech“²⁸. Věcná působnost ÚBDV má přitom zvláštní povahu ve vztahu k uvedenému nařízení. V tomto směru upřesňuji, že oproti dojmu, který může vyvolat zkrácené znění jejího názvu, nepokrývá ÚBDV všechna práva duševního vlastnictví, ale omezuje se na „ochranné známky a (průmyslové) vzory“²⁹. Nařízení č. 44/2001, zejména jeho čl. 22 bod 4, zahrnuje širší spektrum práv duševního vlastnictví³⁰. Z výhrady formulované v uvedeném článku 71 by tudíž mělo za obvyklých okolností vyplývat, že se na spor v původním řízení použijí pravidla pro určení příslušnosti uvedená v článku 4.6 ÚBDV, a nikoli pravidla v čl. 22 bodu 4 tohoto nařízení.

25. Soudní dvůr však vyložil znění tohoto článku 71 v tom smyslu, že „pravidla soudní příslušnosti [...] uvedená ve zvláštních smlouvách, jejichž stranami již členské státy byly v době nabytí účinnosti tohoto nařízení, [mají] v zásadě za následek, že se nepoužijí ustanovení tohoto nařízení týkající se stejné otázky“, pokud spadá spor do rozsahu působnosti takové smlouvy³¹. Svůj restriktivní výklad založil na závěru, že na rozdíl od uvedeného článku 71, který používá výraz „jsou [stranami]“, článek 57 Bruselské úmluvy, od níž je tento článek odvozen, používal formulaci „jsou nebo budou [stranami]“ a upřesnil tak, že na rozdíl od nařízení č. 44/2001, nebrání úmluva použití jiných pravidel pro určení soudní příslušnosti, ke kterým se smluvní státy mohou i v budoucnu zavázat uzavřením zvláštních smluv³².

27 — Obecná pravidla nařízení č. 44/2001 jsou použitelná na jiná řízení než ta „jejichž předmětem je zápis nebo platnost“ práv duševního vlastnictví uvedených v čl. 22 bodu 4 (k čl. 16 odst. 4 Bruselské úmluvy, který odpovídá posledně jmenovanému ustanovení, viz rozsudek ze dne 15. listopadu 1983, Duijnste, 288/82, EU:C:1983:326, bod 23 a násl.). Rovněž řízení o porušení ochranné známky Beneluxu by mohlo spadat jak pod článek 4.6 ÚBDV, tak čl. 5 odst. 3 tohoto nařízení použitelného v oblasti deliktní odpovědnosti (jak se stalo ve věci, v níž byl vydán rozsudek *Gerechthof Den Haag* [odvolací soud v Haagu], který je zmíněn v předkládacím rozhodnutí, viz bod 18 tohoto stanoviska), anebo článek 31 uvedeného nařízení týkající se předběžných opatření (viz rozsudek ze dne 12. července 2012, *Solvay*, C-616/10, EU:C:2012:445, bod 31 a násl.).

28 — Upřesňuji, že oproti článku 71, který zachovává účinek „sml[uv], jejichž stranami jsou členské státy a jež upravují příslušnost, uznání nebo výkon rozhodnutí ve zvláště vymezených věcech“ (zvýrazněno autorem tohoto stanoviska), článek 69 nařízení č. 44/2001 stanoví, že nahrazuje dohody a smlouvy uzavřené členskými státy, které upravují tytéž otázky, avšak mají obecnou povahu. Navíc i v případě existence speciální smlouvy musí být pravidla uvedená v tomto nařízení použita na všechny otázky ohledně příslušnosti, které tato smlouva neupravuje (viz k článku 57 tohoto nařízení rozsudek ze dne 6. prosince 1994, *Tatry*, C-406/92, EU:C:1994:400, body 25 a 27).

29 — Viz bod 3, jakož i bod 11 a násl. tohoto stanoviska.

30 — Uvedený čl. 22 bod 4 se týká současně „patentů, ochranných známek a průmyslových vzorů nebo jiných podobných práv, která vyžadují udělení nebo zápis“. Posledně uvedená kategorie zahrnuje zejména ochranu nových odrůd rostlin (viz *Jenard*, P., Zpráva o úmluvě ze dne 27. září 1968 o příslušnosti a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech, Úř. věst. 1979, C 59, s. 36, dále jen „*Jenardova zpráva*“).

31 — Zvýrazněno autorem stanoviska. Viz rozsudky ze dne 4. května 2010, *TNT Express Nederland* (C-533/08, EU:C:2010:243, body 45 až 48), a ze dne 4. září 2014, *Nickel & Goeldner Spedition* (C-157/13, EU:C:2014:2145, bod 37).

32 — Zvýrazněno autorem stanoviska. Rozsudek ze dne 4. května 2010, *TNT Express Nederland* (C-533/08, EU:C:2010:243, body 37 a 38).

26. Rechterbank Den Haag (soud v Haagu) se Soudního dvora táže na způsob, jakým je třeba v projednávané věci použít tyto zásady vzájemného působení vzhledem k tomu, že ÚBDV sice byla uzavřena po vstupu nařízení č. 44/2001 v platnost³³, avšak jejím cílem bylo hlavně sloučit dvě úmluvy Beneluxu, které byly uzavřeny před tímto datem³⁴. Jinými slovy, ptá se, zda musí být ÚBDV kvalifikována jako „pozdější“ smlouva vůči tomuto nařízení, z čehož podle něj vyplývá, že jak uvedl Gerechtshof Den Haag (odvolací soud v Haagu) v jiné věci³⁵, musí být ve sporu v původním řízení použity ustanovení posledně uvedeného nástroje, a nikoli úmluvy.

27. Komise navrhuje odpovědět na první předběžnou otázku tak, že z důvodu data svého vstupu v platnost nespadá ÚBDV *ratione temporis* do rozsahu působnosti výhrady stanovené v článku 71 nařízení č. 44/2001, a tedy pravidla pro určení příslušnosti uvedená v článku 4.6 této úmluvy nemohou mít přednost před pravidly uvedeného nařízení. Zastávám názor, že i když je ÚBDV formálně pozdějším právním aktem než nařízení č. 44/2001, zvláštní pravidla pro určení příslušnosti, která obsahuje, převážně předcházejí pravidlům stanoveným tímto nařízením, a musí mít tedy před nimi z níže popsaných důvodů přednost.

2. K použití ustanovení článku 71 nařízení č. 44/2001 vzhledem k pravidlům pro určení příslušnosti stanoveným ÚBDV

a) K rozsahu zásady přednosti zvláštních dřívějších smluv stanovené v článku 71 nařízení č. 44/2001

28. Bod 25 odůvodnění nařízení č. 44/2001 uvádí, že přednost daná zvláštním smlouvám článkem 71 je odůvodněna „[s] ohledem na mezinárodní závazky členských států“. Jak uvádí Komise, hlavní zájem vyjádřený v tomto bodě odůvodnění odkazuje převážně na dohody uzavřené se třetími státy³⁶. Nicméně není sporu o tom, že výhrada formulovaná v tomto článku 71 směřuje i ke smlouvám uzavřeným toliko mezi členskými státy, jako je tomu v případě úmluv Beneluxu.

29. V tomto ohledu zdůrazňuji, že na rozdíl od několika dalších nařízení, jež se také vztahují k justiční spolupráci v občanských věcech, nařízení č. 44/2001 neobsahuje ustanovení, podle nichž by se „použ[ilo] mezi členskými státy přednostně ve vztahu k úmlouvám uzavřeným výlučně mezi dvěma a více členskými státy v rozsahu, ve kterém se týkají předmětu právní úpravy tohoto nařízení“³⁷, kterážto formulace vede k vyloučení smluv mezi členskými státy – na rozdíl od smluv uzavřených se třetími státy – i když se jedná o smlouvy, které jsou ve vztahu k dotčenému nařízení zvláštní a dřívější.

33 — Připomínám, že ÚBDV vstoupila v platnost dne 1. září 2006, tedy po vstupu v platnost nařízení č. 44/2001, které v souladu se svým článkem 76 nabylo účinnosti vůči všem třem členským státům tvořících Benelux dne 1. března 2002.

34 — Viz bod 11 tohoto stanoviska

35 — Viz bod 18 tohoto stanoviska.

36 — Jenardova zpráva (viz výše, s. 60) uvádí k článku 57 Bruselské úmluvy, jež odpovídá článku 71, že „Členské státy Společenství tím, že přijaly tyto dohody ve zvláště vymezených věcech, přijaly většinou závazky vůči třetím státům a nepřísluší jim je měnit bez souhlasu těchto států.“ (neoficiální překlad)

37 — Viz zejména čl. 28 odst. 2 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 864/2007 ze dne 11. července 2007 o právu rozhodném pro mimosmluvní závazkové vztahy (Řím II) (Úř. věst. 2007, L 199, s. 40); čl. 25 odst. 2 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 593/2008 ze dne 17. června 2008 o právu rozhodném pro smluvní závazkové vztahy (Řím I) (Úř. věst. 2008, L 177, s. 6); jakož i bod 73 odůvodnění *in fine* a čl. 75 odst. 2 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 650/2012 ze dne 4. července 2012 o příslušnosti, rozhodném právu, uznávání a výkonu rozhodnutí a přijímání a výkonu veřejných listin v dědických věcech a o vytvoření evropského dědického osvědčení (Úř. věst. 2012, L 201, s. 107). Viz dřívější obdobné znění čl. 49 odst. 1 nařízení Rady č. 1346/2000 ze dne 29. května 2000 o úpadkovém řízení (Úř. věst. 2000, L 160, s. 1; Zvl. vyd. 19/10, s. 191) a čl. 59 odst. 1 nařízení Rady (ES) č. 2201/2003 ze dne 27. listopadu 2003 o příslušnosti a uznávání a výkonu rozhodnutí ve věcech manželských a ve věcech rodičovské zodpovědnosti a o zrušení nařízení (ES) č. 1347/2000 (Úř. věst. 2003, L 338, s. 1; Zvl. vyd. 19/06, s. 243).

30. Tato zvláštní povaha nařízení č. 44/2001 je o to významnější, že v roce 2012 bylo toto nařízení celkově přepracováno a navzdory zjištěným praktickým obtížím týkajícím se posouzení rozsahu uvedeného článku 71³⁸ unijní normotvůrce jeho obsah nezměnil³⁹. Článek 71 nařízení č. 1215/2012, který nahradil nařízení č. 44/2001, byl sice významně doplněn nařízením č. 542/2014⁴⁰, avšak nebyla tím omezena zásada, podle níž umožňují pravidla pro určení soudní příslušnosti stanovená zvláštními smlouvami včetně těch uzavřených výlučně mezi členskými státy odchýlit se od pravidel upravených nadále v nařízení č. 1215/2012.

31. Druhým cílem sledovaným článkem 71 nařízení č. 44/2001, který podle mě musí hrát v projednávané věci důležitou roli, je řádné zohlednění skutečnosti, že pravidla pro určení příslušnosti stanovená zvláštními smlouvami byla přijata s ohledem na zvláštní povahu oblastí, jichž se týkají, a tedy přinášejí určitý užitek, který je třeba zachovat⁴¹. To platí zejména pro pravidla pro určení příslušnosti přizpůsobená právům duševního vlastnictví, která se nachází v mezinárodních smlouvách, jež autoři tohoto nařízení nezamýšleli vyloučit⁴².

32. Z výše uvedeného vyvozují, že článek 71 nařízení č. 44/2001 byl koncipován tak, aby zachoval používání pravidel pro určení příslušnosti uvedených ve zvláštních smlouvách uzavřených členskými státy před jeho vstupem v platnost, jestliže je obsah těchto pravidel lépe přizpůsobený dotčené oblasti, a pokud v souladu s judikaturou Soudního dvora odpovídají zásadám, jimiž se řídí soudní spolupráce v občanských a obchodních věcech v rámci Evropské unie⁴³. Mám za to, že tento vstřícný přístup má být uplatňován zejména ohledně článku 4.6 ÚBDV s ohledem na jeho obsah.

b) K převzetí pravidel do ÚBDV pro určení příslušnosti uvedených ve zvláštních úmluvách před vstupem nařízení č. 44/2001 v platnost

33. Předkládající soud i Komise uvádějí, že ÚBDV nahradila úmluvy, které byly ve všech třech členských státech tvořící Benelux platné od roku 1971 pro ochranné známky a od roku 1975 pro (průmyslové) vzory, aniž přinesla významné obsahové změny. Zejména článek 4.6 ÚBDV, který je v projednávané věci jediným relevantním ustanovením⁴⁴, doslovně přejímá pravidla pro určení příslušnosti uváděné v těchto dřívějších právních aktech, přičemž přináší toliko terminologickou úpravu, jež si vyžádala skutečnost, že se nový text týká současně ochranných známek i (průmyslových) vzorů⁴⁵.

38 — Viz Hess, B., Pfeiffer, T., a Schlosser, P., *Study JLS/C4/2005/03, Report on the Application of Regulation Brussels I in the Member States*, Ruprecht Karls Universität Heidelberg, 2007, s. 67 a násl., zejména bod 145, jakož i následně po této studii, Zpráva Komise Evropskému parlamentu a Radě a Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru o uplatňování nařízení č. 44/2001 ze dne 21. dubna 2009 (COM [2009] 174 final, bod 3.8.1).

39 — Vyjma menší opravy (viz poznámka pod čarou 9 tohoto stanoviska).

40 — Viz bod 10 tohoto stanoviska.

41 — Viz rozsudek ze dne 4. května 2010, TNT Express Nederland (C-533/08, EU:C:2010:243, bod 48 a citovaná judikatura), jakož i Jenardova zpráva (viz výše., s. 60), která zdůrazňuje, že „pravidla pro určení příslušnosti stanovená těmito smlouvami jsou určována zvláštními důvody vztahujícími se k dotčené oblasti“. Kromě toho v průběhu přípravných prací nařízení č. 44/2001 ve společném prohlášení týkajícím se „článků 71 a 72, jakož i vyjednávání v rámci Haagské konference o mezinárodním právu soukromém“ prohlásila Rada Evropské unie a Komise, že „vzhledem k přínosu, který může někdy mít vypracování zvláštních pravidel v konkrétních oblastech, věnují Rada a Komise zvláštní pozornost možnosti zahájit jednání za účelem uzavření mezinárodních dohod v některých z těchto oblastí“ (*neoficiální překlad*) (viz poznámka generálního sekretariátu Rady ze dne 14. prosince 2000, dokument č. 14139/00, JUSTCIV 137, příloha I, s. 3, bod 2).

42 — Návrh nařízení Rady (ES) Komise ze dne 14. července 1999 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech, který vedl k přijetí nařízení č. 44/2001, výslovně uváděl mezi zvláštními smlouvami, jež by se měly nadále používat a jejichž seznam původně obsahoval článek 63, Mnichovskou úmluvu o evropském patentu, uvedenou rovněž v čl. 22 bodu 4 tohoto návrhu (COM [1999] 348 final, s. 42 a 58).

43 — V tomto poslední ohledu viz judikatura, jež bude uvedena v bodě 37 tohoto stanoviska.

44 — Vzhledem k tomu, že se žádost o rozhodnutí o předběžné otázce týká v podstatě vztahu mezi pravidly pro určení soudní příslušnosti uvedenými v článku 4.6 ÚBDV a v nařízení č. 44/2001, je třeba se podle mého názoru soustředit na analýzu právních norem tohoto typu, tedy nikoli na přezkum hmotněprávních norem upravených v jiných ustanoveních této úmluvy. Viz obdobně Schlosser, P., Zpráva o úmluvě o přistoupení Dánského království, Irska a Spojeného království Velké Británie a Severního Irsku k Bruselské úmluvě, jakož i o Protokolu o jejím výkladu Soudním dvorem (Úř. věst. 1979, C 59, s. 139, bod 238 in fine, dále jen „Schlosserova zpráva“).

45 — Viz bod 11 a násl. tohoto stanoviska.

34. Komise nicméně uvádí, že na odpověď na první předběžnou otázku nemá vliv skutečnost, že jsou ustanovení ÚBDV obdobná ustanovením v úmluvách Beneluxu, jež nahradila. Jsem naopak toho názoru, že je nezbytné zohlednit skutečnost, že při přijetí uvedeného článku 4.6 všechny tři smluvní státy ÚBDV toliko zachovaly obsah zvláštních ustanovení, které byly použitelné již před vstupem nařízení č. 44/2001 v platnost, aniž byly později významně měněny.

35. Vzhledem k tomu, že jedním z účelů článku 71 nařízení č. 44/2001 je umožnit použití pravidel, jež jsou více přizpůsobené zvláštní povaze dané oblasti⁴⁶, mám za to, že tyto úvahy odůvodňují přednost pravidel pro určení příslušnosti převzatých do článku 4.6 ÚBDV před pravidly stanovenými tímto nařízením. Jak uznává Komise, jedním z cílů ÚBDV je stanovení zvláštních pravidel, která by zohledňovala specifickou povahu ochranné známky Beneluxu, tedy jednotné ochranné známky, která není rozdělena mezi dotyčné členské státy ani není zvláště vázaná k některému z těchto států. Pravidla pro určení příslušnosti převzatá v článku 4.6 ÚBDV jsou podle mého mínění lépe přizpůsobena sporům týkajícím se ochranné známky Beneluxu než pravidla pro určení příslušnosti stanovená nařízením č. 44/2001.

36. To platí zejména pro pravidlo uvedené v čl. 22 bodu 4 tohoto nařízení, které na rozdíl od článku 4.6 ÚBDV nebylo koncipováno pro takové spory, jako je spor v původním řízení. Později se vrátím k limitům případného použití uvedeného čl. 22 bodu 4 na projednávaný spor, avšak nyní bych chtěl zmínit hlavní důvody tohoto negativního závěru. V tomto ohledu zdůrazňuji, že znění tohoto ustanovení neumožňuje přímo určit soud příslušný k rozhodování sporu tohoto typu⁴⁷, zatímco článek 4.6 ÚBDV uvádí řadu přesnějších kritérií k určení příslušnosti⁴⁸. Tento článek také vylučuje – na rozdíl od čl. 22 bodu 4 nařízení č. 44/2001 – aby místo, kde byla ochranná známka přihlášená nebo zapsána, bylo samo o sobě základem pro určení příslušnosti, a tím zabraňuje koncentraci příslušnosti v jednom ze států Beneluxu⁴⁹. Konečně uvádím, že i samotný unijní normotvůrce se rozhodl pro přijetí pravidel pro určení příslušnosti odchylojících se od nařízení č. 44/2001, když byla práva duševního vlastnictví této povahy, jež mají jednotný účinek ve vícero členských státech, zavedena na úrovni Unie⁵⁰.

37. Kromě toho mám za to, že použití pravidel pro určení příslušnosti stanovené v článku 4.6 ÚBDV v projednávaném případě nijak neporušuje, ba právě naopak, základní zásady, které jsou základem soudní spolupráce členských států v občanských a obchodních věcech, jejíž dodržování zajišťuje v těchto věcech v případě použití pravidel obsažených v mezinárodních úmluvách zvláštní povahy Soudní dvůr⁵¹. Vzhledem k jejich zvláštní povaze, zejména že určují soud, který má nejlepší

46 — Viz rovněž bod 31 tohoto stanoviska.

47 — Viz bod 56 tohoto stanoviska.

48 — Na základě uvedeného článku 4.6 může být příslušnost založena doložkou o volbě soudu; v případě neexistence takové výslovné dohody, je příslušnost vázána na místo bydliště žalovaného, nebo místo vzniku nebo plnění sporného závazku (první odstavce); podpůrně se může žalobce obrátit na soud v místě svého bydliště nebo svého pobytu, pokud se tato místa nachází na území Beneluxu, nebo pokud tomu tak není, může si vybrat soud v Bruselu, v Haagu nebo v Lucembursku (druhý odstavec).

49 — Viz článek 4.6 poslední věta prvního odstavce ÚBDV. Z důvodové zprávy k článku 37 BMW vyplývá (viz výše), že tvůrci pravidel pro určení příslušnosti uvedených v tomto článku, převzatém do článku 4.6 ÚBDV, mimo jiné zamýšleli „[ne]upřednostnit soud žádné ze smluvních zemí“ a „zabránit přílišnému rozšíření příslušnosti soudu místa, kde bude zřízen Úřad Beneluxu pro ochranné známky“, který byl podle článku 5.1 ÚBDV nahrazen Organizací Beneluxu pro duševní vlastnictví. Toto odmítnutí centralizace příslušnosti v jediném státu se mi jeví jako odpověď na chvályhodnou snahu zajistit spravedlivé rozdělení nápadu sporných věcí mezi vnitrostátní soudy, jakož i zaručení rovného zacházení s jazyky mezi jednotlivci s tím, že v rámci regionální unie, kde je užívána jak nizozemština, tak francouzština, se mi jeví užitečné nenechat dominovat jeden z těchto oficiálních jazyků na úkor druhého.

50 — V tomto ohledu viz bod 58 a násl. tohoto stanoviska.

51 — Viz rozsudek ze dne 4. září 2014, Nickel & Goeldner Spedition (C-157/13, EU:C:2014:2145, bod 38 a citovaná judikatura). V této judikatuře týkající se úmluvy uzavřené s třetím státem – a to Úmluvy o přepravní smlouvě v mezinárodní silniční nákladní dopravě (tzv. CMR) podepsané v Ženevě dne 19. května 1956 – uvedl Soudní dvůr zejména „zásady uvedené v bodech 6, 11, 12 a 15 až 17 odůvodnění nařízení č. 44/2001, týkající se volného pohybu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech, předvídatelnosti příslušných soudů, a tudíž právní jistoty pro jednotlivce, řádného výkonu spravedlnosti, minimalizace rizika souběžných řízení, jakož i vzájemné důvěry ve výkon spravedlnosti v rámci Unie“.

předpoklady k rozhodování o žalobě týkající se platnosti ochranné známky Beneluxu přesnějším a vyváženějším způsobem, než který umožňuje čl. 22 bod 4 nařízení č. 44/2001⁵², splňují podle mého názoru pravidla stanovená v článku 4.6 ÚBDV ty z uvedených zásad, jež jsou pro pravidla určování příslušnosti relevantní⁵³.

38. Kromě toho nesdílím názor Komise, že rozhodne-li Soudní dvůr, že má článek 4.6 ÚBDV přednost před konkurenčními ustanoveními nařízení č. 44/2001, bylo by to v rozporu s pravidlem uvedeným v čl. 3 odst. 2 SFEU rozvedeným v judikatuře Soudního dvora, podle něhož nemohou členské státy uzavírat smlouvy, které mohou „ovlivnit společná pravidla“, jako jsou pravidla stanovená v nařízení č. 44/2001, „či změnit jejich působnost“, neboť pravomoc Unie je v této oblasti výlučná⁵⁴. Je pravda, že Soudní dvůr rovněž učinil závěr ohledně určité smlouvy uzavřené se třetími státy – avšak výslovně se neomezil na výše uvedený případ – že čl. 71 odst. 1 tohoto nařízení „neumožňuje členským státům zavést uzavřením nových zvláštních smluv nebo změnou již platných smluv pravidla, která mají přednost před nařízením č. 44/2001“⁵⁵.

39. Mám však za to, že jelikož se pravidla pro určení příslušnosti uvedená v článku 4.6 ÚBDV omezují na převzetí ustanovení CBM a CBDM, která existovala před vstupem nařízení č. 44/2001 v platnost, když sloučily tyto dva texty, nelze mít za to, že přijetí ÚBDV může ovlivnit ustanovení tohoto nařízení či změnit jeho působnost ani, že je ÚBDV „novou zvláštní smlouvou“ nebo smlouvou, která by „měnila již platné smlouvy“ ve smyslu citované judikatury.

40. V tomto konkrétním kontextu, kdy jsou dvě úmluvy Beneluxu předcházející nařízení č. 44/2001 předmětem pouhého přepracování do jiné úmluvy Beneluxu, která již byla podepsána a ratifikována po tomto nařízení, musí zásada přednosti zvláštních smluv, která je uvedena v článku 71 tohoto nařízení, podle mého názoru převážit nad úvahami upřednostňujícími formu před podstatou. Názor zastávaný Komisí by vedl k pochybnému výsledku bránícímu členským státům v provedení toliko formulačních či čistě formálních změn, jež musí být podle mého odlišeny od změn věcných, které jsou citovanou judikaturou zakázány.

41. Neformální výklad článku 71 nařízení č. 44/2001, který navrhuji, je podle mého posílen obecnějšími úvahami vycházejícími z primárního práva EU. Z článku 350 SFEU⁵⁶ totiž vyplývá, že zvláštní regionální smlouvy, které jsou uzavírány v rámci Beneluxu, musí být zachovány, pokud umožňují lepší dosažení jím sledovaných cílů než ustanovení unijního práva a pokud jsou nezbytné k zajištění řádného fungování režimu Beneluxu⁵⁷. Jsem toho názoru, že v projednávaném případě bylo skutečně vhodné, ba nezbytné, aby všechny tři státy Beneluxu v článku 4.6 ÚBDV zachovaly pravidla pro určení zvláštní příslušnosti, která dříve přijaly za účelem zajištění hladkého a vyváženého fungování režimu existující

52 — Viz též body 36, 56 a 60 tohoto stanoviska.

53 — Pravidla pro určení příslušnosti stanovená v článku 4.6 jsou totiž vysoce předvídatelná a usnadňují řádný výkon spravedlnosti a umožňují minimalizovat riziko souběžných řízení, jelikož mezi zásady uvedenými v poznámce pod čarou 51 tohoto stanoviska tohoto stanoviska odkazují zásady týkající se volného pohybu soudních rozhodnutí a vzájemné důvěry mezi členskými státy na uznávání a výkon rozhodnutí (viz rozsudek ze dne 4. května 2010, TNT Express Nederland, C-533/08, EU:C:2010:243, body 53 a 54).

54 — Komise v této souvislosti odkazuje na stanovisko 1/03, ze dne 7. února 2006 (EU:C:2006:81) a rozsudek ze dne 27. listopadu 2012, Pringle (C-370/12, EU:C:2012:756, body 100 a 101). Viz též stanovisko 1/13 ze dne 14. října 2014 (EU:C:2014:2303, bod 71 a násl.), kde jsou definovány znaky této výlučné pravomoci Unie.

55 — Rozsudek ze dne 4. května 2010, TNT Express Nederland (C-533/08, EU:C:2010:243, bod 38) uvádějící, že „[t]oto konstatování je potvrzeno judikaturou, podle které po zavedení společných pravidel již členské státy nejsou oprávněny uzavírat mezinárodní dohody, jimiž jsou tato pravidla dotčena (viz zejména rozsudky ze dne 31. března 1971, Komise v. Rada, nazvaný „AETR“, 22/70, [EU:C:1971:32], body 17 až 19, a ze dne 5. listopadu 2002, Komise v. Dánsko, nazvaný „otevřené nebe“, C-467/98, [EU:C:2002:625], bod 77)“.

56 — Podle uvedeného článku 350 „[u]stanovení Smluv nebrání existenci ani naplňování regionálních unií mezi Belgií a Lucemburskem nebo mezi Belgií, Lucemburskem a Nizozemskem, pokud k dosažení cílů těchto unií nedostačuje používání Smluv“.

57 — Pokud jde o článek 233 EHS (později článek 306 ES následně článek 350 SFEU) viz zejména rozsudek ze dne 11. srpna 1995, Roders a další (C-367/93 až C-377/93, EU:C:1995:261, bod 40), v němž Soudní dvůr *a contrario* uvedl, že se členské státy tvořící Benelux mohou dovolávat tohoto ustanovení, aby se vyhnuly povinnostem, které pro ně vyplývají z práva Společenství, pokud je to „nezbytné k řádnému fungování režimu Beneluxu“; jakož i stanovisko generálního advokáta Tesaura ve spojených věcech Roders a další (C-367/93 à C-377/93, EU:C:1995:11, bod 8 a citovaná judikatura) připomínající, že toto ustanovení „má za cíl zamezit, aby mělo použití práva Společenství za následek rozpad regionální unie mezi těmito třemi členskými státy či bylo překážkou jejího rozvoje“.

jednotné ochranné známky⁵⁸. Tento názor je založen na skutečnosti, že jednak uvedenému režimu, který zcela nahradil právní předpisy těchto států v dotčené věci⁵⁹, dodnes neodpovídají ustanovení unijního práva⁶⁰, a jednak použití ustanovení nařízení č. 44/2001 podle mě nenabízí v tomto konkrétním kontextu stejně uspokojivý výsledek jako článek 4.6.

42. Proto podle mě spadá ÚBDV pod kvalifikaci smluv o zvláště vymezené věci, jíž jsou členské státy stranou ve smyslu článku 71 nařízení č. 44/2001, a tudíž musí mít pravidla pro určení soudní příslušnosti uvedená v článku 4.6 této úmluvy přednost před pravidly stanovenými tímto nařízením v případě, že se jejich rozsah působnosti překrývá. Proto navrhuji odpovědět na první předběžnou otázku tak, že tento článek 71 musí být vykládán v tom smyslu, že v případě, že přeshraniční spor spadá do působnosti jak tohoto nařízení, tak i ÚBDV, může členský stát v souladu s prvním odstavcem uvedeného článku, uplatnit pravidla o soudní příslušnosti upravená v článku 4.6 této úmluvy.

B – K výkladu čl. 22 bodu 4 nařízení č. 44/2001

1. Ke druhé a třetí předběžné otázce

43. Druhá a třetí otázka byla předkládajícím soudem předložena toliko podpůrně pouze pro případ, že v odpovědi na první položenou otázku bude mít Soudní dvůr za to, že ustanovení nařízení č. 44/2001 musí mít přednost před pravidlem pro určení příslušnosti uvedeným v článku 4.6 ÚBDV. Domnívám se však, že by tomu tak nemělo být. Pokud Soudní dvůr dá za pravdu výkladu článku 71 tohoto nařízení, který navrhuji, nebude třeba na tyto dvě otázky odpovídat. Nicméně pro úplnost předkládám k tomuto bodu následující úvahy.

44. Nejprve upřesňuji, že vzhledem ke spojitosti mezi otázkami, které se podle mě obě týkají smyslu a dosahu, který má být dán čl. 22 bodu 4 nařízení č. 44/2001 v rámci takového sporu, jako je spor v původním řízení, je třeba, pokud se na ně má odpovědět, zkoumat společně.

45. Podle předkládajícího soudu, kdyby mělo být použito pravidlo pro určení příslušnosti uvedené v čl. 22 bodu 4 ve sporu, který se jako v projednávané věci týká případné neplatnosti ochranné známky Beneluxu, existuje v tomto konkrétním kontextu pochybnost o významu výrazu „soudy členského státu, na jehož území bylo požádáno o udělení nebo zápis“, jež podle tohoto ustanovení představuje relevantní hraniční určovatelský faktor ve věci platnosti ochranné známky.

46. K odůvodnění své druhé otázky předkládající soud v podstatě uvádí, že podání přihlášky ochranné známky Beneluxu má jednotnou platnost na celém území Beneluxu, takže soudy každého z členských států, který jej tvoří – tedy jak soudy belgické, tak lucemburské a nizozemské – by mohly být vzhledem ke znění uvedeného čl. 22 bodu 4 společně příslušné.

47. V případě, že tento výklad nebude Soudním dvorem přijat, žádá svou třetí otázkou o upřesnění toho, který z těchto tří členských států bude mít jako jediný mezinárodní příslušností v této věci a zda mohou být kritéria místní příslušnosti uvedená v článku 4.6 ÚBDV použita v této fázi za účelem určení tohoto státu.

58 — Viz úvahy v poznámce pod čarou 49 tohoto stanoviska.

59 — V tomto ohledu předkládající soud upřesňuje, že „v právních předpisech států Beneluxu neexistuje vnitrostátní právní úprava ochranných známek, ale toliko právo ochranné známky Beneluxu, které se vztahuje na celé území Beneluxu“.

60 — Z ochranné známky Společenství, nyní ochranné známky Evropské unie (viz poznámka pod čarou 80 tohoto stanoviska), vyplývá pro jejího majitele ochrana platná ve všech členských státech, ale oproti ochranné známce Beneluxu nenahrazuje jeho režim postupy a právní normy na úrovni vnitrostátního práva (viz body 4 a 6 odůvodnění nařízení Rady [ES] č. 207/2009 ze dne 26. února 2009 o ochranné známce Společenství, Úř. věst. 2009, L 78, s. 1). Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/95/ES, kterou se sblíží právní předpisy členských států o ochranných známkách (Úř. věst. 2008, L 299, s. 25) sice provedla harmonizaci ochranných známek, avšak pouze částečně (viz bod 4 odůvodnění a násl.).

48. Ve svém vyjádření Komise podle mě správně doporučuje odpovědět na druhou otázku tak, že „čl. 22 bod 4 nařízení [č. 44/2001] musí být vykládán v tom smyslu, že ve sporu, jehož předmětem je zápis nebo platnost ochranné známky Beneluxu, je k rozhodování sporu mezinárodně příslušný jak belgický, tak nizozemský i lucemburský soud“. Ke třetí otázce se Komise nevyjadřuje. K této věci uvedu několik poznámek.

2. K soudům příslušným k rozhodování ve sporech o platnost ochranné známky Beneluxu v případě použití čl. 22 bodu 4 nařízení č. 44/2001

a) Ke znění pravidla o určení příslušnosti uvedeném v čl. 22 bodu 4 nařízení č. 44/2001

49. Připomínám, že jak uvádí článek 22 *ab initio* nařízení č. 44/2001, mají všechna pravidla pro určení příslušnosti uvedená v bodech 1 až 5 tohoto článku společně specifické v tom, že se použijí bez ohledu na místo bydliště účastníků řízení⁶¹ a stanovují výlučnou a kogentní příslušnost, která se specifickou silou platí jak pro jednotlivce, tak pro soud⁶². Jelikož se tak odchylují nejen od obecného pravidla stanoveného v článku 2 tohoto nařízení, které směřuje k ochraně žalovaného, ale rovněž od možnosti prorogace, která se účastníkům řízení v zásadě nabízí⁶³, musí být tato speciální ustanovení vykládána restriktivně⁶⁴.

50. Na rozdíl od toho, co uvádí Komise v písemném vyjádření⁶⁵, odkazuje čl. 22 bod 4 nařízení č. 44/2001, který se týká „soud[ů] členského státu“ v jejich souhrnu, toliko na členský stát, jehož soudy jsou na základě tohoto ustanovení příslušné *ratione materiae*, avšak neurčuje příslušnost uvnitř dotčeného členského státu, jak rozhodl i Soudní dvůr⁶⁶.

51. První pododstavec bodu 4 článku 22 stanoví, že pokud se přeshraniční spor týká zápisu nebo platnosti práva duševního vlastnictví, jež vyžaduje udělení nebo zápis, jako v případě ochranné známky, mají mezinárodní příslušnost výlučně „soudy členského státu, na jehož území bylo požádáno o udělení nebo zápis nebo kde byly uděleny nebo zapsány nebo platí za udělené nebo zapsané na základě právního aktu Společenství nebo mezinárodní smlouvy“. Druhý pododstavec téhož bodu 4 doplňuje, že ve zvláštní oblasti evropského patentu upraveného Mnichovskou úmluvou „pro řízení, jejichž předmětem je zápis nebo platnost evropského patentu uděleného pro členský stát, mají bez ohledu na bydliště stran výlučnou příslušnost soudy tohoto členského státu“⁶⁷.

52. Takovéto výlučné navázání upravené v obou uvedených pododstavcích ve prospěch členského státu, kterého se přímo týká udělení předmětného práva, má své přesné opodstatnění. Je odrazem vůle normotvůrce vyhovět cílům souvisejícím s blízkostí mezi soudem a právním sporem a řádným výkonem spravedlnosti, které jsou uvedeny v bodě 12 odůvodnění nařízení č. 44/2001 jakožto odůvodnění výjimek ze zásady příslušnosti soudů místa bydliště žalovaného.

61 — Článek 4 odst. 1 nařízení č. 44/2001 zaručuje použití ustanovení článku 22, i když žalovaný nemá bydliště na území členského státu.

62 — K této otázce viz článek 16 Bruselské úmluvy, který odpovídá článku 22 nařízení č. 44/2001, rozsudek ze dne 13. července 2006, GAT (C-4/03, EU:C:2006:457, bod 24).

63 — Článek 23 bod 5 a článek 24 nařízení č. 44/2001 zakazují, ať už se jedná o dohodu o příslušnosti nebo dobrovolné se dostavení žalovaného, aby tím bylo umožněno obejít pravidel pro určení výlučné příslušnosti stanovené v článku 22 uvedeného nařízení. Uvádím, že článek 4.6 ÚBDV naopak upravuje doložky o volbě soudu.

64 — Viz rozsudek ze dne 12. května 2011, BVG (C-144/10, EU:C:2011:300, bod 30) zdůrazňující nezbytnost „restriktivního výkladu“ všech ustanovení uvedeného článku 22; jakož i rozsudek ze dne 17. prosince 2015, Komu a další (C-605/14, EU:C:2015:833, bod 24) připomínající, že „jelikož ustanovení čl. 22 bodu 1 tohoto nařízení zavádějí výjimku z obecných pravidel nařízení [č. 44/2001] [...] nesmí být vykládána šíře, než vyžaduje jejich účel. Tato ustanovení mají totiž za následek to, že strany jsou zbaveny možnosti volby soudu, kterou by jinak měly, a v určitých případech jsou předvolány k soudu, který není soudem místa bydliště ani jedné z nich“.

65 — Komise má podle mého chybně za to, že „použití kritérií stanovených v čl. 22 bodu 4 v zásadě umožňuje označit *jediný* příslušný vnitrostátní soud. Podle situace se jedná o *soud* členského státu“, kde bylo právo dotčeného duševního vlastnictví přihláшено nebo zapsáno (zvýraznění provedeno autorem tohoto stanoviska).

66 — Viz rozsudek ze dne 28. dubna 2009, Apostolides (C-420/07, EU:C:2009:271, bod 48).

67 — Schlosserova zpráva upřesňuje, že na základě posledně jmenovaného ustanovení jsou jedinými příslušnými nikoli soudy státu, ve kterém byla evropská patentová přihláška podána, ale soudy státu, které tuto žádost považují za platnou a kde musí být napadena (viz výše s. 123).

53. Má se za to, že soudy státu, kde toto právo vyvolá právní účinky, jsou „nejlépe s to“⁶⁸ rozhodnout o jeho zápisu nebo platnosti s ohledem na použitelné právo, což jsou obecně právní předpisy téhož státu, na jehož území má být ochrana tohoto práva zaručena⁶⁹. Jak zdůrazňuje Komise, existuje tradičně silná vazba mezi ochranou práv duševního vlastnictví a státní svrchovaností⁷⁰. V tomto ohledu Soudní dvůr také zdůrazňuje, že udělení takových práv, jako je patent, předpokládá zásah vnitrostátních správních orgánů a že spory s tím související byly v několika členských státech vyhrazeny specializovaným soudům⁷¹.

54. Právě ve světle těchto poznatků vyplývajících jak z právních předpisů, tak judikatury a při zohlednění významných zvláštností práva duševního vlastnictví dotčeného v původním řízení je třeba zkoumat způsob, jakým musí být v daném případě případně použita ustanovení čl. 22 bodu 4 nařízení č. 44/2001

b) K případnému výkladu čl. 22 bodu 4 nařízení č. 44/2001 v projednávané věci

55. Úvodem upřesňuji, že pokud by Soudní dvůr rozhodl, že – na rozdíl od odpovědi na první předběžnou otázku, již navrhuji – má být v takovém sporu, jako je spor v původním řízení, použito nařízení č. 44/2001, jeví se mi vzhledem k jeho znění zjevné, že soud příslušný k rozhodování o „platnosti“ dotčené ochranné známky Beneluxu musí určit právě pravidlo pro určení příslušnosti stanovené v čl. 22 bodu 4, a nikoli v jiných ustanovení tohoto nařízení⁷².

56. Určujícím faktorem soudní příslušnosti u sporů, na něž se vztahuje tento čl. 22 bod 4, je úzká vazba, jež musí existovat mezi předmětným právem duševního vlastnictví a územím, na němž může toto právo požívat ochrany⁷³. Pokud jde přitom konkrétně o právo s jednotným účinkem, jaký představuje ochranná známka Beneluxu, která je platná ve všech třech státech Beneluxu a požívá jednotné ochrany⁷⁴, mám za to, že pojem „území“, na který odkazuje čl. 22 bod 4 prvního pododstavce nařízení č. 44/2001, musí být chápán tak, že v projednávané věci odkazuje na celé území Beneluxu⁷⁵, které je přirovnatelné k území členského státu, jak již v podobném případě rozhodl Soudní dvůr⁷⁶. Mám tedy za to, že ve specifickém případě ochranné známky Beneluxu, jsou území těchto tří států označena kolektivně a soudy každého z nich jsou potenciálně příslušné, neboť u všech lze mít za to, že jsou „nejlépe s to“ použít jednotný režim přijatý uvedenými státy týkající se této ochranné známky.

68 — K této otázce viz čl. 16 odst. 4 Bruselské úmluvy odpovídající čl. 22 bodu 4 nařízení č. 44/2001, rozsudek ze dne 13. července 2006, GAT (C-4/03, EU:C:2006:457, bod 22 a citovaná judikatura).

69 — K otázce použití *lex loci protectionis* viz zejména článek 8 nařízení č. 864/2007 („Řím II“), jakož i článek 2 Pařížské úmluvy o ochraně průmyslového vlastnictví ze dne 20. března 1883 zmiňované ve stanovisku generálního advokáta Jääskinen ve věci GENESIS (C-190/10, EU:C:2011:202, bod 29).

70 — Jenardova zpráva určuje vztah mezi skutečností, že „udělení národního patentu [nebo odpovídajícího práva] vyplývá ze státní svrchovanosti“ a výlučné povahy pravidla pro určení příslušnosti stanovené v této oblasti (viz výše, s. 36).

71 — Viz rozsudek ze dne 13. července 2006, GAT (C-4/03, EU:C:2006:457, body 22 a 23).

72 — K možnému dopadu jiných ustanovení nařízení č. 44/2001 na věci týkající se duševního vlastnictví viz bod 23 tohoto stanoviska.

73 — Vzhledem k tomu, že se všechna pravidla pro určení příslušnosti stanovená v článku 22 nařízení č. 44/2001 zakládají toliko na předmětu žaloby a použijí se nezávisle na bydlištích účastníků řízení, mohl by se bod 4 tohoto článku teoreticky použít i v případě, že žádný z účastníků řízení není usazen v některém z členských států, zvláště v některém ze států Beneluxu, což však není tento případ, neboť žalovanou ve věci v původním řízení je lucemburská společnost.

74 — Viz úvod a komentáře k článku 1 CBM, jakož i článku 37 BMW v důvodové zprávě zmíněné v poznámce pod čarou 19 tohoto stanoviska.

75 — Podle článku 1.16 ÚBDV je území Beneluxu tvořené „územím Belgického království, Lucemburského velkovévodství a Nizozemského království v Evropě“.

76 — Viz rozsudek ze dne 7. září 2006, Bovemij Verzekeringen (C-108/05, EU:C:2006:530, bod 20 a citovaná judikatura), v němž Soudní dvůr připomněl, že „pokud jde o ochranné známky zapsané u Úřadu pro ochranné známky Beneluxu [nyní Organizace Beneluxu pro duševní vlastnictví], území Beneluxu musí být pokládáno za území jednoho z členských států, jelikož článek 1 směrnice [Rady 89/104/EHS ze dne 21. prosince 1988, kterou se sblíží právní předpisy členských států o ochranných známkách (Úř. věst 1989, L 40, s. 1; Zvl. vyd. 17/01, s. 92)], ztotožňuje tyto ochranné známky s ochrannými známkami zapsanými v jednom z členských států“ (zvýrazněno autorem tohoto stanoviska). Viz také obdobně rozsudek ze dne 11. srpna 1995, Roders a další. (C-367/93 à C-377/93, EU:C:1995:261, bod 20), v němž Soudní dvůr uvedl, že „území Belgie, Nizozemska a Lucemburska musí být považována za *jediné území*, co se týče spotřební daně z vína [jelikož] úmluva [uzavřená mezi těmito zeměmi] sjednotila sazby a kritéria spotřební daně“ v této oblasti (zvýrazněno autorem tohoto stanoviska).

57. Zdůrazňuji, že pravidlo o určení vnitrostátní soudní příslušnosti, které je výslovně stanoveno pro evropský patent v druhém pododstavci čl. 22 bodu 4, není přenosné na ochrannou známku Beneluxu, neboť předmětné režimy jsou zcela odlišné⁷⁷. Evropský patent se totiž od ochranné známky Beneluxu liší v tom, že není jednotným právním titulem, ale odpovídá souboru jednotlivých národních patentů⁷⁸. Jak uvádí Komise, „z právního hlediska se v podstatě nadále jedná o různé patenty, které zůstávají jednotlivě spojené s dotčeným vnitrostátním územím“. To odůvodňuje skutečnost, že soudní příslušnost zůstává spojena s každým státem, na jehož území je ochrana evropského patentu požadována, jako je tomu v případě čistě národních práv duševního vlastnictví.

58. Právě s ohledem na skutečnost, že pravidla pro určení příslušnosti zavedená Bruselskou úmluvou a převzatá nařízením č. 44/2001, nejsou úplně přizpůsobena zvláštnostem práv duševního vlastnictví jednotné povahy, byla přijata zvláštní pravidla pro určování příslušnosti pro práva tohoto typu na úrovni evropského Společenství a poté Evropské unie. To platí v případě „(průmyslových) vzorů Společenství“⁷⁹, „ochranné známky Společenství“, která se nedávno stala „ochrannou známkou Evropské unie“⁸⁰, jakož i pro „evropský patent s jednotným účinkem“⁸¹.

59. Ve svém písemném vyjádření má Komise za to, že tyto „odchylné režimy však nevedou k tomu, že by mohl být příslušný soud členského státu, v němž právo duševního vlastnictví není platné“⁸². Zdůrazňuji, že předmětná ustanovení, a zejména ta ustanovení týkající se platnosti ochranné známky Evropské unie, vedou k úplnému vyloučení pravidla stanoveného v čl. 22 bodu 4 tohoto nařízení, neboť tím že stanovují příslušnost centralizovaného úřadu pro návrhy na prohlášení neplatnosti podané v hlavním řízení a zvláštních soudů pro návrhy na prohlášení neplatnosti podávané na základě vzájemné žaloby – zejména v rámci řízení o porušení práv z ochranné známky – jsou takovými soudy v zásadě soudy členských států, kde má žalovaný bydliště⁸³.

77 — K rozlišení mezi režimem evropského patentu a režimem jednotného práva, jakož i jejich dopadů na soudní příslušnost viz Schlosserova zpráva (viz výše, s. 123).

78 — Tento titul je sice vydán v rámci jediného řízení vedeného Evropským patentovým úřadem v Mnichově, ale svému majiteli současně poskytuje v jednom či více státech označených žadatelem stejná práva, která by mu poskytoval národní patent udělený v každém z těchto smluvních států (viz články 2, 3, 64 a 79 Mnichovské úmluvy).

79 — Viz nařízení Rady (ES) č. 6/2002 ze dne 12. prosince 2001 o (průmyslových) vzorech Společenství (Úř. věst. 2002, L 3, s. 1; Zvl. vyd. 13/27, s. 142), jehož články 79 až 94 upravují pravidla pro „příslušnost a řízení ve věcech žalob týkajících se (průmyslových) vzorů“ v návaznosti na ustanovení Bruselské úmluvy.

80 — Viz nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 2015/2424 ze dne 16. prosince 2015, kterým se mění nařízení č. 207/2009 a nařízení Komise (ES) č. 2868/95, kterým se provádí nařízení Rady (ES) č. 40/94 o ochranné známce Společenství, a zrušuje nařízení Komise (ES) č. 2869/95 o poplatcích placených Úřadu pro harmonizaci ve vnitřním trhu (ochranné známky a vzory) (Úř. věst. 2015, L 341, s. 21), které vstoupilo v platnost dne 23. března 2016. Zejména čl. 1 body 90 až 96 nařízení č. 2015/2424 mění články 94 až 108 nařízení č. 207/2009, které upravovaly pravidla pro „příslušnost a řízení ve věcech žalob týkajících se ochranných známek Společenství“ uvádějící zejména rozsah, v jakém se použije nařízení č. 44/2001 na tuto oblast (viz body 16 a 17 odůvodnění nařízení č. 207/2009).

81 — Změny zavedené v nařízení č. 1215/2012 nařízením č. 542/2014 (viz bod 10 tohoto stanoviska) jsou uvedeny v bodech 1 až 12 jeho odůvodnění. Viz také komentář k článkům 71a a násl. nařízení č. 1215/2012 Mankowski, P., v *European Commentaries on Private International Law*, vol. I, *Brussels Ibis Regulation*, Magnus, U., a Mankowski, P., (pod vedením) Otto Schmidt, Köln, 2016, s. 1075 a násl.

82 — V tomto ohledu odkazuje Komise zejména na článek 97 nařízení č. 207/2009, jakož i na články 71a a 71b nařízení č. 1215/2012 vložené nařízením č. 542/2014.

83 — Ke všem těmto zvláštním pravidlům pro určení příslušnosti, jejichž obsah je komplexní viz zejména Beraudo, J.-P., a Beraudo, M.-J., „Convention de Bruxelles, conventions de Lugano et règlement (CE) no 44/2001“, *JurisClasseur Europe*, svazek 3010, 2015, body 66 a násl.; Gaudemet-Tallon, H., *Compétence et exécution des jugements en Europe*, LGDJ-Lextenso, Issy-les-Moulineaux, 5. vydání, 2015, body 118 a násl.

60. Podobně jako Komise uznávám, že mají-li soudy tří členských států Unie stejné předpoklady, aby byly příslušné k rozhodování o žalobách týkajících se neplatnosti ochranné známky Beneluxu, vede navržený striktní výklad uvedeného čl. 22 bodu 4 k výsledku, který není s ohledem na cíle nařízení č. 44/2001⁸⁴ „optimální“. Nicméně za předpokladu, že by toto nařízení bylo považováno za použitelné na takovou žalobu, musí tento výklad podle mého názoru převážit vzhledem ke znění i odůvodnění čl. 22 bodu 4 a vzhledem ke zvláštnostem práva duševního vlastnictví dotčeného v této věci⁸⁵.

61. Ostatně mám za to, že tento negativní závěr musí být upřesněn, neboť je pravděpodobné, že v praxi to bude často rechtbank Den Haag (soud v Haagu), u kterého bude řízení – jako ve sporu v původním řízení – zahájeno na základě místa, kde byla dotčená ochranná známka Beneluxu přihlášená nebo zapsána⁸⁶. Skutečnost, že si žalobce může vybrat soud jednoho z těchto tří států může podle mého nepochybně nutit žalovaného, aby se hájil v jazyce, který neovládá, a vést k forum shopping. Nicméně tato možnost volby vede k praktickým následkům, které jsou méně výrazné v konkrétním kontextu ochranné známky Beneluxu, než je tomu obecně, jelikož použitelný právní režim byl mezi těmito členskými státy zcela harmonizován a je vykládán jednotně⁸⁷.

c) K nemožnosti doplňujícího použití článku 4.6 ÚBDV

62. Předkládající soud, k tomu, aby překonal omezení, ke kterým by vedlo případné použití čl. 22 bodu 4 nařízení č. 44/2001 na spor týkající se práva duševního vlastnictví s jednotným účinkem, jako je ochranná známka Beneluxu⁸⁸, uvažuje o možnosti doplňujícího využití pravidel pro „místní příslušnost“ uvedených v článku 4.6 ÚBDV za účelem určení konkrétního státu Beneluxu, kterému náleží soudní příslušnost v této oblasti⁸⁹.

63. Úvodem zdůrazňuji, že článek 4.6 ÚBDV stanoví pravidla pro určení příslušnosti v několika stupních⁹⁰, která jsou svou podstatou zásadně odlišná od pravidla pro určení výlučné příslušnosti v čl. 22 bodu 4 nařízení č. 44/2001. Dodávám, že podle ustálené judikatury musí být taková ustanovení nařízení č. 44/2001, jako je jeho čl. 22 bod 4, vykládány autonomně, a nikoli s odkazem na právo členských států⁹¹.

64. Ostatně mám za to, že jakýkoli odkaz na toto ustanovení ÚBDV, i kdyby byl pouze subsidiární povahy, je vyloučen za předpokladu, že by Soudní dvůr rozhodl, že se tato úmluva nepoužije s ohledem na nařízení č. 44/2001 na základě jeho článku 71. K vyřešení kompetenčních sporů či konfliktů mezi řízeními, jež mohou vzniknout z takového sporu, jako je tomu ve sporu v původním řízení, by totiž byly použitelné toliko ustanovení nařízení č. 44/2001.

84 — Komise připouští, že použití nařízení č. 44/2001 ponechává žalobci možnost volby, která úplně nezapadá do cílů tohoto předpisu a vyvolává nižší předvídatelnost, než kdyby byla použita pravidla článku 4.6 ÚBDV, neboť ty většinou vedou k výlučné příslušnosti jediného soudu. Připomínám přitom, že podle bodů 11 a 15 odůvodnění tohoto nařízení, směřují tyto cíle v zásadě k zajištění toho, že jsou „[P]řavidla pro určení příslušnosti [...] vysoce předvídatelná“ a snaží se „minimalizovat možnost souběžných řízení“.

85 — Beraudo, J.-P., a Beraudo, M.-J., viz výše, mají rovněž za to, že pokud na základě mezinárodního právního předpisu přihláška podána ve státě nebo před mezinárodním úřadem vede k vydání právního titulu v několika státech, soudy každého z těchto států, pro něž je právní titul vydán, jsou výlučně příslušné k rozhodování sporů týkajících se jeho zápisu nebo platnosti v tomto státu (viz bod 51 *in fine*).

86 — Tato pravděpodobnost se vztahuje ke skutečnosti, že se v Haagu nachází sídlo OBPI, u kterého je možné podávat přihlášky k zápisu ochranné známky Beneluxu buď přímo nebo prostřednictvím vnitrostátního orgánu, který v takovém případě přepośle podání OBPI (čl. 2.5 odst. 1 a 4 ÚBDV). Ostatně právě proto, aby zabránily takové koncentraci soudní příslušnosti, přijaly státy Beneluxu řadu pravidel zakotvených v článku 4.6 ÚBDV (viz poznámka pod čarou 49 tohoto stanoviska).

87 — Podle článku 6 Úmluvy o zřízení a statutu Soudního dvora Beneluxu (viz poznámka pod čarou 13 tohoto stanoviska) a článku 1.15 ÚBDV se totiž na uvedený soud mohou, či dokonce musí obrátit soudy tří států Beneluxu v otázkách předběžného výkladu ustanovení tohoto předpisu.

88 — K těmto omezením viz zejména poznámka pod čarou 84 tohoto stanoviska.

89 — K případnému doplňujícímu použití článku 4.6 ÚBDV ve vztahu k ustanovením nařízení č. 44/2001 viz Schaafsma, S. J., viz výše, bod 9.

90 — Jehož znění je shrnuto v poznámce pod čarou 48 tohoto stanoviska.

91 — Viz k čl. 16 odst. 4, Bruselské úmluvy, který odpovídá čl. 22 bodu 4 nařízení č. 44/2001, rozsudky ze dne 15. listopadu 1983, Duijnste (288/82, EU:C:1983:326, body 16 až 19) a ze dne 13. července 2006, GAT (C-4/03, EU:C:2006:457, bod 14), jakož i obdobně k čl. 22 bodu 1 uvedeného nařízení rozsudek ze dne 17. prosince 2015, Komu a další (C-605/14, EU:C:2015:833, bod 23).

65. Skutečnost, že by se podle mého názoru mohl žalobce obrátit na soudy toho či onoho státu Beneluxu, pokud by měl být čl. 22 bod 4 uvedeného nařízení na takový spor použit, vyvolává obtíže, které však nejsou nepřekonatelné, neboť samotné toto nařízení obsahuje jejich řešení. V případech souběžných řízení, je mezinárodní příslušnost mezi těmito třemi státy určena na základě pravidla upřednostňujícího „soud, u něhož bylo řízení zahájeno“, jež je uvedeno v člancích 27 až 30 téhož nařízení upravující případy souběžně probíhajících řízení, které se mohou objevit mezi soudy členských států⁹², a to ve světle judikatury Soudního dvora k uvedeným článkům⁹³.

66. Proto v případě, že by Soudní dvůr považoval za nutné rozhodnout o druhé a třetí předběžné otázce, je podle mě třeba odpovědět tak, že čl. 22 bod 4 nařízení č. 44/2001 musí být vykládán v tom smyslu, že k rozhodování přeshraničního sporu týkajícího se zápisu nebo platnosti ochranné známky Beneluxu, jsou mezinárodně příslušné soudy každého ze tří členských států, na jehož území má toto právo duševního vlastnictví účinky a musí být jednotně chráněno, tedy Belgické království, Lucemburské velkovévodství a Nizozemské království“.

V – Závěry

67. S ohledem na předcházející úvahy navrhuji, aby Soudní dvůr na předběžné otázky položené rechtbank Den Haag (soud v Haagu, Nizozemsko) odpověděl následovně:

„Článek 71 nařízení Rady (ES) č. 44/2001 ze dne 22. prosince 2000 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech musí být vykládán v tom smyslu, že v případě, že přeshraniční spor spadá do působnosti jak tohoto nařízení, tak Úmluvy Beneluxu o duševním vlastnictví (ochranné známky a vzory) podepsané v Haagu dne 25. února 2005, může členský stát v souladu s čl. 71 odst. 1 tohoto nařízení uplatňovat pravidla pro určení soudní příslušnosti upravená v článku 4.6 této úmluvy.“

92 — Viz rovněž bod 15 odůvodnění nařízení č. 44/2001. Zejména článek 29 tohoto nařízení stanoví, že „[j]e-li pro určité řízení dána výlučná příslušnost více soudů“ jako tomu může být, pokud by byl čl. 22 bod 4 uvedeného nařízení použit na spor týkající se ochranné známky Beneluxu, „prohlásí se soud, u něhož bylo řízení zahájeno později, za nepřislušný ve prospěch soudu, u něhož bylo řízení zahájeno jako první“.

93 — Pokud jde o spojitost mezi pravidlem pro určení výlučné příslušnosti uvedeným v článku 22 tohoto nařízení a pravidlem týkajícím se překážky litispendence v článku 27 viz zejména rozsudek ze dne 3. dubna 2014, Weber (C-438/12, EU:C:2014:212, bod 48 a násl.).